

РОЗДІЛ 3 ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

УДК 81'255.2:81'373.46=111=161.2

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.44.2.22>

СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ТЕРМІНІВ У СИНХРОННОМУ ПЕРЕКЛАДІ METHODS OF RENDERING TERMINOLOGY IN SIMULTANEOUS INTERPRETING

Мовчан Б.В.,*orcid.org/0000-0002-1565-5304**кандидат філологічних наук,**асистент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови
Київського національного університету імені Тараса Шевченка***Мелень С.П.,***orcid.org/0009-0005-3883-1701**магістр перекладу,**Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

У статті досліджено особливості відтворення термінологічних одиниць у синхронному перекладі в умовах підвищеного когнітивного навантаження та жорстких часових обмежень. Актуальність роботи зумовлена зростанням ролі синхронного перекладу в сучасному політичному, економічному, науковому та технічному дискурсах і недостатньою розробленістю проблеми перекладу термінів саме в усному режимі. Метою дослідження є виявлення основних перекладацьких стратегій і трансформацій, що застосовуються для відтворення термінів у синхронному перекладі, а також аналіз чинників, які впливають на вибір перекладацького рішення.

Матеріалом дослідження слугували автентичні відеозаписи публічних виступів політичних діячів, науковців та експертів загальною тривалістю понад 656 хвилин. Корпус аналізу охоплює 288 випадків уживання термінів у сфері дипломатії, міжнародних відносин, економіки, охорони здоров'я, екології та академічного дискурсу. У роботі застосовано кількісно-якісний метод аналізу, що дозволив систематизувати способи перекладу та виявити їхню частотність.

Результати дослідження засвідчили, що домінантним способом відтворення термінів у синхронному перекладі є еквівалентний переклад із використанням усталених відповідників, який забезпечує високий рівень змістової адекватності та сприяє оптимізації когнітивного навантаження перекладача. Водночас у ситуаціях дефіциту часу або відсутності підготовки перекладачі вдаються до генералізації, модуляції, описового перекладу, транслітерації або вилучення термінологічних одиниць. Відзначено безпосередній вплив рівня попередньої підготовки перекладача та доступності допоміжних матеріалів на якість термінологічного відтворення. Отримані результати поглиблюють уявлення про специфіку перекладу термінів у синхронному режимі та можуть бути використані в теорії усного перекладу й практиці підготовки перекладачів-синхроністів.

Ключові слова: синхронний переклад, термінологія, еквівалентний переклад, транслітерація, генералізація, вилучення, помилки перекладу.

The article examines the specifics of rendering terminological units in simultaneous interpreting under conditions of increased cognitive load and strict time constraints. The relevance of the study is determined by the growing role of simultaneous interpreting in contemporary political, economic, scientific, and technical discourses, as well as by the insufficient scholarly attention to the issue of terminology translation specifically in oral interpreting. The aim of the study is to identify the main translation strategies and transformations used in rendering terms in simultaneous interpreting and to analyze the factors influencing the interpreter's choice of translation solutions.

The research material consists of authentic video recordings of public speeches delivered by political figures, scholars, and experts, with a total duration of over 656 minutes. The analytical corpus includes 288 instances of terminological usage in the fields of diplomacy, international relations, economics, healthcare, ecology, and academic discourse. A quantitative and qualitative research approach was applied, which made it possible to systematize translation techniques and determine their frequency.

The results of the study demonstrate that the dominant method of rendering terms in simultaneous interpreting is equivalent translation using established terminological equivalents, which ensures a high level of semantic adequacy and contributes to reducing the interpreter's cognitive load. However, in situations of time pressure or insufficient preparation, interpreters resort to generalization, modulation, descriptive translation, transliteration, or omission of terminological units. The study also highlights the direct impact of the interpreter's level of prior preparation and the availability of supporting materials on the quality of terminological rendering. The findings contribute to a deeper understanding of the specific

features of terminology translation in simultaneous interpreting and may be applied both in interpreting theory and in the training of professional simultaneous interpreters.

Key words: simultaneous interpreting, terminology, equivalent translation, transliteration, generalization, omission, translation errors.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації та інтенсивного міжнародного обміну інформацією усний переклад, зокрема синхронний, відіграє ключову роль у забезпеченні міжмовної та міжкультурної комунікації в політичному, економічному, науковому та технічному дискурсах. Особливу складність у цьому контексті становить переклад термінів – спеціалізованих лексичних одиниць, які відзначаються високим ступенем семантичної точності, галузевої прив'язаності та концептуальної навантаженості. Термінологічні одиниці також характеризуються високим ступенем концептуальної насиченості та низькою контекстуальною варіативністю, що вимагає від перекладача не лише знання відповідників, а й глибокого розуміння предметної сфери.

Синхронний переклад – складний багаторівневий когнітивний процес, у межах якого перекладач одночасно здійснює сприйняття, аналіз та продукування мовлення. За таких умов переклад термінів набуває особливої проблемності, оскільки поєднує вимогу до максимальної точності з обмеженими когнітивними та часовими ресурсами перекладача. Будь-яка затримка в розпізнаванні терміна або сумнів щодо його відповідності може призвести до перевантаження робочої пам'яті та зниження загальної якості перекладу. У таких ситуаціях перекладач змушений оперативнo обирати між еквівалентним перекладом, генералізацією, калькуванням, описовим відтворенням або навіть вилученням термінологічної одиниці.

На відміну від письмового перекладу, де перекладач має змогу звертатися до довідкових джерел, термінологічних баз і здійснювати редагування, усний переклад відбувається в умовах жорстких часових обмежень і підвищеного когнітивного навантаження. Це істотно ускладнює процес ідентифікації терміна, вибору відповідника та контролю його послідовного використання в межах одного виступу.

Незважаючи на значну кількість праць, присвячених термінології в перекладі, більшість досліджень зосереджуються переважно на письмовому перекладі або загальнотеоретичних аспектах термінознавства. Питання ж функціонування та перекладу термінів в усному перекладі, зокрема в синхронному режимі, досі залишаються недостатньо вивченими. Недостатньо дослідженими залишаються і питання впливу когнітивного навантаження на вибір перекладацьких стратегій,

а також типові помилки, пов'язані з порушенням термінологічної послідовності в синхронному перекладі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних дослідженнях перекладу термінів переважає підхід, орієнтований на письмову комунікацію, де термінологічна точність забезпечується шляхом редагування, роботи із джерелами та уніфікації відповідників. У межах цієї традиції терміни розглядаються як стабільні одиниці фахової мови, що мають фіксоване значення в межах певної галузі.

Водночас усний переклад, і передусім синхронний, ставить перекладача в принципово інші умови. Цей аспект знайшов відображення в працях Д. Жилія [4, 5, 6, 7, 8], Р. Сеттона [10], Р. Джонса [9], які описують синхронний переклад як діяльність з підвищеним когнітивним навантаженням, де робота з термінологією істотно ускладнює баланс між слуханням, аналізом і продукуванням мовлення. Автори наголошують, що терміни є одними з найбільш проблемних одиниць, оскільки потребують миттєвого розпізнавання та відтворення без втрати змістової точності. У працях Д. Жилія [4, 5, 6] терміни постають як фактор ризику перевантаження робочої пам'яті, що може призводити до втрат або спрощення змісту.

Разом із тим більшість когнітивно орієнтованих досліджень зосереджуються на загальних механізмах синхронного перекладу, не виокремлюючи термінологію як окремий об'єкт системного аналізу. Недостатньо уваги приділяється таким явищам, як порушення термінологічної послідовності, вимушена генералізація або вилучення термінів у складних перекладацьких ситуаціях.

Окрему увагу проблемі термінологічної компетентності усних перекладачів приділяють Р. Сеттон і Е. Дорант [10], які наголошують на необхідності попередньої термінологічної підготовки та глибокого розуміння концептів, що стоять за термінами. На їхню думку, знання формальних відповідників є недостатнім без усвідомлення функції терміна в конкретному дискурсі.

В українському перекладознавстві питання перекладу термінів ґрунтовно висвітлюються у працях В. Карабана [1], Л. Славової, Н. Борисенко, М. Возної [2, 3], де розглядаються типи термінологічних трансформацій, проблеми еквівалентності та варіативності перекладу.

Водночас ці дослідження здебільшого орієнтовані на письмові тексти або загальні теоретичні засади перекладу.

Отже, аналіз наукових публікацій засвідчує наявність істотної прогалини між теоретичними напрацюваннями з термінознавства та реальними умовами усного перекладу, що актуалізує потребу дослідження перекладу термінів у синхронному режимі на матеріалі автентичних виступів.

Формулювання цілей. Дослідження спрямоване на виявлення закономірностей функціонування термінологічних одиниць в усному дискурсі та способів їх адекватного відтворення в умовах обмеженого часу й підвищеного когнітивного навантаження. Для досягнення поставленої мети здійснено кількісний і якісний аналіз застосування основних прийомів перекладу термінів (еквівалентний переклад, калькування, генералізацію, описовий переклад, транслітерацію, вилучення) на матеріалі автентичних виступів; виявлено типові труднощі та помилки, пов'язані з перекладом термінології в синхронному режимі.

Виклад основного матеріалу. У статті розглянуто відтворення термінів у синхронному перекладі на основі аналізу виступів провідних політичних діячів, науковців та експертів у контексті політичного, історичного, економічного та наукового дискурсів.

Загальна тривалість досліджуваних відеоматеріалів становить понад 656 хвилин, відібрано 288 випадків вживання термінів, пов'язаних із дипломатією, міжнародним правом, зовнішньою та внутрішньою політикою, охороною здоров'я, академічним дискурсом, економічною та фінансовою сферами, екологією, токсикологією, гідрохімією. Обсяг матеріалу забезпечує репрезентативність корпусу та дозволяє виявити типові методи, трансформації й закономірності, які виникають у процесі синхронного перекладу. Обрані матеріали дозволяють виявити методи, що застосовуються перекладачами для відтворення термінів в синхронному режимі.

Аналіз корпусу синхронних перекладів свідчить, що основним способом відтворення термінів залишається еквівалентний переклад за допомогою усталених відповідників. 185 (≈65,6%) із 288 проаналізованих термінів були перекладені за допомогою лексичних еквівалентів. Такий підхід забезпечує максимальну змістову точність і дозволяє зберегти термінологічну структуру вихідного тексту. Значна частка еквівалентних перекладів пояснюється тим, що багато термінів політичного та економічного дискурсу мають закріплені

відповідники в українській мові й активно функціонують у публічному просторі. Використання усталених еквівалентів знижує когнітивне навантаження на перекладача, оскільки відповідник відтворюється автоматично, без потреби додаткового аналізу або трансформації.

Тут варто згадати такі терміни, як *inflow of investments* (притік інвестицій), *containment strategy* (стратегія стримування), *IVF* (ЕКЗ), *GDP* (ВВП), *economic burdens* (економічне навантаження), *environmental burdens* (екологічне навантаження).

Наявність і доступність прямих відповідників дозволяє перекладачеві точно відтворювати зміст без додаткових пояснень або трансформацій:

«What we analyzed in them: it was heavy metals, it was polyaromatic hydrocarbons, nonpolar extractable compounds, and some organics, which were hexabromocyclododecane isomers, polybrominated diphenyl ethers, novel brominated flame retardants, polychlorinated biphenyls, hexachlorobutadiene, polychlorinated naphthalenes, penta- and hexachlorobenzenes, and short-chain and medium-chain chlorinated paraffins» [94] // «Ми провели аналіз. Там були знайдені важкі метали, поліароматичні вуглеводні, різні речовини: гексабромциклододекани, ефіри, бромовані антипірени, поліхлоровані антипірени, поліхлоровані дифеніли, гексахлорбутадієни, поліхлоровані нафталіни, гексахлорбензоли, хлоровані парафіни з коротким ланцюгом і парафіни з середнім ланцюгом» [13].

У цьому прикладі точність відтворення складної хімічної термінології стала можливою завдяки допоміжним матеріалам, зокрема попередньої підготовки презентації. На важливості попередньої термінологічної підготовки перекладача до роботи з термінами спеціалізованої тематики неодноразово наголошує Родерік Джонс, підкреслюючи, що навіть мінімальне ознайомлення з термінологічним полем теми суттєво підвищує якість синхронного перекладу, значно знижує когнітивне навантаження. [Jones 2014].

Однак у практиці синхронного перекладу ідеальні умови трапляються не завжди. За умов дефіциту часу або перевантаження перекладач змушений звертатися до альтернативних стратегій. Найпоширенішою з них є генералізація, яка передбачає заміну вузькоспеціалізованого терміна ширшим, хоч і менш точним поняттям. Такий прийом дозволяє зберегти загальний напрямок думки мовця й уникнути пауз або збоїв у мовленні перекладача, проте водночас призводить до зниження рівня термінологічної деталізації. У проаналізованих текстах генералізація

особливо характерна для перекладу економічних і фінансових термінів, де складні інституційні поняття можуть спрощуватися до загальних описів процесів або явищ.

Аналіз матеріалу показав, що 33 одиниці ($\approx 11,7\%$) були перекладені шляхом генералізації, що свідчить про прагнення зберегти основний зміст повідомлення за рахунок зменшення рівня деталізації.

«And uh so far uh the the macro economic management of Ukraine has been I wouldn't say exemplary because that's to exaggerate slightly uh but amazingly good» [17]. // «Досі українська економіка працювала, якщо не зразково, бо це буде трошки перебільшення, то дуже і дуже добре» [15].

Термін «macroeconomic management», що має чітко визначене значення у фаховому економічному дискурсі, був переданий через ширше, нефарове поняття – «економіка працювала». Це дозволило вийти з кризової ситуації і забезпечити зрозумілість висловлювання для широкої аудиторії.

«This week the international monetary fund and Ukrainian authorities reached the staff level agreement to um on this third review of the program» [17]. // «Цього тижня Міжнародний валютний фонд і українські урядовці досягли домовленості про перегляд програм» [15].

Термін «staff level agreement» є технічним терміном Міжнародного валютного фонду (МВФ). Він позначає попередню, але суттєву домовленість, якої досягають експерти (staff) МВФ і національні органи влади під час перегляду програми співпраці. Така угода ще не затверджена Радою директорів МВФ, але вже є ключовим етапом в ухваленні рішення щодо подальшого фінансування.

У перекладі ця одиниця була передана як «домовленість про перегляд програм», без уточнення її статусу, рівня або характеру (тобто, що саме це staff level, а не політичне або фінальне рішення).

Застосування генералізації свідчить про прагматичну орієнтацію синхронного перекладу, у межах якої пріоритет надається зрозумілості повідомлення для аудиторії. Проте в аналітичному або експертному дискурсі надмірна генералізація може знецінювати зміст висловлювання, оскільки саме терміни виконують функцію точного маркування понять. Отже, генералізація постає як компромісне рішення, до якого перекладач удається за відсутності можливості точного відтворення терміна, але яке водночас не може

розглядатися як оптимальне з погляду термінологічної адекватності.

Ще одним способом подолання термінологічних труднощів є описовий переклад, за якого значення терміна передається за допомогою пояснювальної конструкції. Описовий переклад дозволяє компенсувати відсутність готового відповідника або уникнути використання незрозумілої для аудиторії кальки. Проте в синхронному перекладі цей прийом застосовується обмежено (3 випадки або $\approx 1,1\%$), оскільки розгорнуті пояснення суперечать вимозі стислості й можуть порушувати ритм перекладу. У більшості зафіксованих випадків описовий переклад поєднується з іншими прийомами або використовується фрагментарно.

Транслітерація як спосіб перекладу термінів також трапляється в синхронному перекладі, проте її застосування досить обмежене (2 випадки або $\approx 0,7\%$). Найчастіше транслітеруються нові або політично значущі терміни, які ще не мають усталених українських відповідників. У таких випадках транслітерована форма може виконувати роль тимчасового маркера поняття, дозволяючи перекладачеві зберегти форму терміна, не вдаючись до складних трансформацій. Однак без додаткового пояснення транслітерація не завжди забезпечує зрозумілість для аудиторії, що обмежує її ефективність у синхронному режимі.

Наступний приклад демонструє поєднання описового перекладу та транслітерації:

«Vice President Harris, in your last run for president, you said you wanted to ban fracking; now you don't» [18]. // «Віце-президенте, ви сказали, що ви хотіли заборонити гідророзрив пластів, чи так званий фрекінг. Тепер уже ви цього не говорите» [12].

Термін «fracking» (скорочення від «hydraulic fracturing») належить до категорії науково-технічних термінів, що водночас мають виразне політичне забарвлення, особливо в американському суспільному та виборчому дискурсах. У межах фахової термінології українською мовою цей процес прийнято називати «гідророзрив пластів», що є точним, усталеним, але малозрозумілим для неспеціалізованої аудиторії терміном.

Отже, у низці випадків перекладачі використовують комбіновані стратегії, поєднуючи транслітерацію з коротким поясненням або функціональним уточненням. Такі рішення свідчать про високий рівень перекладацької майстерності, оскільки дозволяють водночас зберегти форму терміна та забезпечити мінімальну інтерпретацію його значення. Проте застосування комбінованих стратегій потребує додаткових когнітивних ресурсів

сів і можливе лише за відносно сприятливих умов перекладу, зокрема помірного темпу мовлення:

«And a last thought on this one is... you know, you have Republicans who talk about decoupling – and this is relevant to this conversation about how Ukraine settles out with Russia – talk about decoupling» [16] // «І коли йдеться про так званий «декаплінг», або відокремлення від інтересів Росії й Китаю, я не думаю, що можна зараз просто зробити» [14].

Суттєвою проблемою синхронного перекладу є порушення термінологічної однорідності, коли один і той же термін відтворено різними способами в межах одного виступу або серії виступів. Такі коливання можуть бути зумовлені зміною перекладача, відсутністю спільного глосарію або необхідністю ситуативного спрощення в окремих фрагментах мовлення. Хоча варіативність не завжди призводить до прямого викривлення змісту, вона ускладнює сприйняття інформації та може створювати враження концептуальної неузгодженості, особливо у випадку ключових термінів.

Такі розбіжності особливо помітні у випадках перекладу ключових термінів, що повторюються багаторазово упродовж виступу та створюють термінологічний каркас теми. Варіативність у їхньому відтворенні дезорієнтує аудиторію, змушуючи її самостійно робити смислові зв'язки між різними варіантами перекладу.

У межах аналізу синхронного перекладу відеоматеріалу, присвяченого екологічній ситуації навколо Каховського водосховища [19] [14], було зафіксовано порушення термінологічної однорідності у перекладі ключового терміна «remediation». Цей термін, що позначає комплекс заходів із реабілітації, очищення та усунення забруднення довкілля, фігурував у джерельному тексті 17 разів, але в перекладі був відтворений трьома різними способами: «відновлення» – 6 разів, «ліквідація наслідків» – 7 разів, «знезараження» – 4 рази.

Найрадикальнішою трансформацією у відтворенні термінів є вилучення, відсутність термінологічної одиниці в перекладі. У дослідженому матеріалі вилучення трапляються досить часто (36 одиниць або $\approx 12,8\%$) й зазвичай пов'язані з перевищенням когнітивного навантаження перекладача. Згідно з когнітивними моделями синхронного перекладу, вилучення може бути вимушеною реакцією на неможливість обробки всієї інформації або свідомим стратегічним вибором, спрямованим на збереження темпу мовлення та загальної зрозумілості повідомлення.

«We are we also have hope that the Congress will vote for Ukraine's Aid in the nearest future, and that it will include direct budget support in this Appropriations Bill» [17] // «Ми також сподіваємось, що американський Конгрес найближчим часом проголосує за допомогу Україні. І це буде тоді пряма допомога Україні» [15]

Однак вилучення термінів має найсерйозніші наслідки для змістової повноти перекладу, оскільки саме терміни часто структурують аргументацію мовця й задають рамки інтерпретації висловлювання. Аналіз прикладів показує, що систематичні вилучення зазвичай корелюють із недостатньою термінологічною підготовкою або відсутністю попереднього ознайомлення з тематикою виступу.

Подібні випадки є типовими для синхронного перекладу термінологічно насичених виступів, де перекладач змушений швидко приймати рішення, спрямовані на оптимізацію мовлення, навіть за рахунок часткової втрати точності. Вилучення може бути допустимим методом у кризових ситуаціях, якщо воно не спотворює основного змісту повідомлення [Jones 44].

Висновки. Проведений аналіз перекладу термінології у синхронному режимі засвідчив, що провідним і найрезультативнішим способом відтворення спеціалізованих одиниць є еквівалентний переклад із залученням усталених термінологічних відповідників. Саме цей прийом застосовано для 185 із 288 проаналізованих термінів ($\approx 65,6\%$), що підтверджує його функціональну доцільність у ситуації обмеженого часу: наявність готового еквівалента мінімізує витрати на пошук рішення, підтримує термінологічну послідовність і дає змогу оптимізувати когнітивні ресурси перекладача. Водночас синхронний формат об'єктивно продукує «кризові» умови, коли точний відповідник не актуалізується миттєво або термін є новим/маловідомим, а темп мовлення унеможливорює повну аналітичну обробку. У таких випадках перекладачі вдаються до альтернативних трансформацій, частотність яких у корпусі розподіляється так: вилучення – 36 одиниць ($\approx 12,8\%$), генералізація – 33 ($\approx 11,7\%$), модуляція – 15 ($\approx 5,3\%$), комбінація методів – 5 ($\approx 1,8\%$), описовий переклад – 3 ($\approx 1,1\%$), калькування – 3 ($\approx 1,1\%$), транслітерація – 2 ($\approx 0,7\%$). Такий розподіл свідчить, що, з одного боку, перекладачі прагнуть зберігати термінологічну точність, а з другого – змушені забезпечувати комунікативну безперервність і зрозумілість повідомлення, інколи знижуючи рівень деталізації.

Особливо показовим є те, що якість термінологічного відтворення прямо корелює з рівнем попередньої підготовки. Коли перекладач має доступ до допоміжних матеріалів (текстів доповідей, презентацій, глосаріїв тощо), навіть складні багатокomпонентні або вузькогалузові терміни можна відтворювати стабільно й без суттєвих змістових втрат; натомість за відсутності підготовки труднощі виникають і з відносно поширеними одиницями. У цьому контексті спостережувані випадки вилучення та генералізації можуть інтерпретуватися не лише як наслідок дефіциту часу, а і як стратегічні компроміси, узгоджувані з когнітивними обмеженнями синхронного перекладу (зокрема у межах підходів, що пояснюють перевантаження уваги та оперативної пам'яті). Отже, синхронний переклад термінів постає як процес постійного балансування між термінологічною точністю та оперативністю мовленнєвого продукування, де вирішальними чинниками є термінологічна компетентність, підготовка до теми, прогнозування термінополя

і здатність швидко обирати найменш ризиковану трансформацію.

Перспективи подальших досліджень. Подальші студії доцільно спрямувати на: (1) поглиблений аналіз когнітивних механізмів прийняття рішень під час відтворення термінів у синхронному перекладі (зокрема в момент «термінологічної кризи») із залученням експериментальних і корпусних методів; (2) розроблення та емпіричну перевірку моделей термінологічної підготовки синхроністів (структурування глосаріїв, тренування абревіатур, опрацювання багатокomпонентних термінів); (3) вивчення меж допустимості генералізації та вилучення у різних типах дискурсу (політичному, економічному, науково-технічному) з урахуванням адресата та комунікативних ризиків; (4) дослідження ролі технологічної підтримки (термінологічні бази, інструменти швидкого доступу до глосаріїв) у зниженні когнітивного навантаження та підвищенні термінологічної послідовності в режимі реального часу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі та жанрово-стилістичні проблеми : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2002. 564 с.
2. Славова Л.Л., Возна М.О. Етнокультурна специфіка історичної термінології : зіставний та перекладознавчий аспекти (на матеріалі історичних термінів античності та давньоруського періоду). *Мовні і концептуальні картини світу*. 2022. Вип. (1)71. С. 115–131. <https://doi.org/10.17721/2520-6397.2022.1.10>
3. Славова, Л. Л., Борисенко, Н. Д. Типологія освітніх реалій в англомовній художній прозі (на матеріалі роману Еріка Сірала «Love Story»). *Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблеми перекладу*. 2021, ЖДУ. С. 121–123.
4. Gile D. Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 1995. 275 p.
5. Gile D. Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. Revised edition. Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2009. 283 p.
6. Gile D. Conference interpreting as a cognitive management problem. *Interpreting Studies* / edited by F. Pöchhacker, K. Kaindl. London ; New York : Routledge, 2002, P. 163–176.
7. Gile D. Consecutive vs. simultaneous: which is more accurate? *Interpretation Studies*. 2001. No. 1. P. 8–20.
8. Gile D. Variability in the perception of fidelity in simultaneous interpretation. *Hermes – Journal of Linguistics*. 1999. No. 22. P. 51–80.
9. Jones R. Conference Interpreting Explained. London : Routledge, 2014. 164 p.
10. Setton R., Dawrant A. Conference Interpreting: A Complete Course. Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2016. 470 p.
11. Vozna M., Antonyuk N. Equivalence in Ukrainian-English translation of institutional academic terminology. *SHS Web of Conferences*. 2021. Vol. 105. 13 p. DOI: <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110503002>

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ:

1. НАЖИВО. ДЕБАТИ Дональд ТАМП та Камала ГАРРИС. ХТО ФАВОРИТ? З перекладом українською. *YouTube* : відеозапис. URL: https://www.youtube.com/live/Ui_GefRWYP8?si=xNgZ0Oo5vEmxjef2 (дата звернення: 15.10.2024)
2. Презентація: «Пілотні дослідження забруднення донних відкладів Каховського водосховища». *YouTube* : відеозапис. URL: https://youtu.be/VzJ-SGIVEsc?si=qOPrEumfE_mGmGVc (дата звернення: 16.11.2024)
3. Розмова з Майком Помпео, 70-им Державним секретарем США. *YouTube* : відеозапис. URL: <https://youtu.be/gh6Rkn2RC08?si=yw409IVpulp7KJTU> (дата звернення: 12.10.2024)
4. Чи здатні фінанси, економіка, інфраструктура та соціальна система України втримати удар? *YouTube* : відеозапис. URL: <https://youtu.be/bUe5VHiTl5E?si=tkRM3hmfZlyT57iw> (дата звернення: 15.01.2025)

5. A Conversation with Mike Pompeo, 70th United States Secretary of State. *YouTube* : відеозапис. URL: <https://youtu.be/b1LWuebSJFU?si=e6qUXfDk4QNWBkLJ> (дата звернення: 12.10.2024)
6. Are Ukraine's Finances, Economy, Infrastructure Sustainable: Rostyslav Shurma, Taras Kachka. *YouTube* : відеозапис. URL: <https://youtu.be/EIHzcOC2C2s?si=JsqaOJWE065CDKNA> (дата звернення: 15.01.2025)
7. Full Debate: Harris vs. Trump in 2024 ABC News Presidential Debate | WSJ. *YouTube* : відеозапис. URL: https://www.youtube.com/live/VgsC_aBquUE?si=FSReKxOY1ToYDZgh (дата звернення: 15.10.2024)
8. Presentation «First research of the contamination of the sediments from Kakhovka reservoir». *YouTube* : відеозапис. URL: <https://youtu.be/lrsY0GONEnY?si=10wgpbZg6e4ljh3x> (дата звернення: 16.11.2024)

Дата першого надходження рукопису до видання: 05.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 12.12.2025

Дата публікації: 31.12.2025